

436

USTAWA

z dnia 10 grudnia 1959 r.

o Służbie Więziennej.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Służba Więzienna jest powołana do spełniania zadań w zakresie wykonywania kar pozbawienia wolności i postanowień o tymczasowym aresztowaniu.

Art. 2. 1. Służba Więzienna jest formacją jednolitą, uzbrojoną i umundurowaną.

2. Wzory umundurowania funkcjonariuszów Służby Więziennej określa Minister Sprawiedliwości.

Art. 3. 1. Stosunek służby funkcjonariuszów Służby Więziennej, zwanych dalej funkcjonariuszami, powstaje przez mianowanie.

2. Mianowanie może być unieważnione w razie nieobjęcia służby bez usprawiedliwionej przyczyny w ciągu dni czterdziestu od dnia doręczenia mianowania.

3. Czas służby liczy się od dnia rzeczywistego jej objęcia.

Art. 4. 1. Mianowanie funkcjonariusza następuje na okres służby przygotowawczej, który trwa 2 lata; po upływie tego okresu funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.

2. Okres służby przygotowawczej ma na celu przygotowanie i wyszkolenie kandydata oraz sprawdzenie jego przydatności do służby więziennej.

3. Minister Sprawiedliwości lub upoważniony przez niego przełożony może w przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza skrócić okres służby przygotowawczej, o którym mowa w ust. 2, a nawet zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.

4. Jeżeli funkcjonariusz otrzymał ujemną opinię służbową, Minister Sprawiedliwości może mu przedłużyć okres służby przygotowawczej, nie dłużej jednak niż o jeden rok.

5. Do funkcjonariuszów mianowanych na okres służby przygotowawczej stosuje się przepisy dotyczące funkcjonariuszów mianowanych na stałe, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 5. 1. Funkcjonariuszem może być mianowany obywatel polski o nieskazitelnym przeszłości, posiadający odpowiednie wykształcenie oraz określony stan zdrowia i odpowiednie warunki fizyczne.

2. Mianowanie może nastąpić po odbyciu przez kandydata zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu go

do rezerwy bez odbycia tej służby lub po zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 6. 1. Na stanowiska służbowe funkcjonariuszów mianuje i przenosi oraz zwalnia z tych stanowisk Minister Sprawiedliwości lub upoważniony przez niego przełożony.

2. Minister Sprawiedliwości określi stanowiska, na które mogą być przyjmowani na zasadach ogólnych pracownicy nie będący funkcjonariuszami.

Art. 7. Funkcjonariusze przed objęciem służby składają ślubowanie według roty obowiązującej pracowników państwowych; ślubowanie odbiera przełożony.

Art. 8. 1. Funkcjonariusze podlegają służbowemu opiniowaniu.

2. Funkcjonariusz ma prawo zaznajomienia się z wydaną o nim opinią służbową. Może on w terminie 14 dni od zaznajomienia się z nią wnieść odwołanie.

3. Zasady i sposób opiniowania funkcjonariuszów, zaznajamiania ich z opinią, tryb wnoszenia odwołań oraz właściwość przełożonych w tych sprawach określa Minister Sprawiedliwości.

Rozdział 2.

Stopnie służbowe.

Art. 9. Ustanawia się następujące kolejne stopnie służbowe funkcjonariuszów Służby Więziennej:

- 1) funkcjonariusze młodsi Służby Więziennej: strażnik Służby Więziennej, starszy strażnik Służby Więziennej, przedownik Służby Więziennej, starszy przedownik Służby Więziennej;
- 2) funkcjonariusze starsi Służby Więziennej: podinspektor Służby Więziennej, inspektor Służby Więziennej, starszy inspektor Służby Więziennej, podkomisarz Służby Więziennej, komisarz Służby Więziennej, starszy komisarz Służby Więziennej, główny komisarz Służby Więziennej.

Art. 10. Stopnie funkcjonariuszów młodszych nadają przełożeni określony przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 11. Stopnie funkcjonariuszów starszych nadaje Minister Sprawiedliwości.

Art. 12. Warunkiem nadania pierwszego stopnia funkcjonariusza młodszego jest odbycie wykształcenia przewidzianego dla funkcjonariuszów młodszych Służby Więziennej.

Art. 13. Nadanie funkcjonariuszowi Służby Więziennej kolejnego wyższego stopnia funkcjonariusza młodszego następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji oraz w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłuzeniu w stopniu:

strażnika	— 9 miesięcy,
starszego strażnika	— 1 roku,
przodownika	— 18 miesięcy.

Art. 14. Warunkiem nadania pierwszego stopnia funkcjonariusza starszego jest posiadanie wykształcenia w zakresie co najmniej szkoły ogólnokształcącej lub innej szkoły uprawniającej do studiów w szkole wyższej oraz odbycie wykształcenia przewidzianego dla funkcjonariuszów starszych Służby Więziennej.

Art. 15. Nadanie funkcjonariuszowi starszemu Służby Więziennej kolejnego wyższego stopnia następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji, w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego. Nadanie tego stopnia nie może nastąpić wcześniej niż po przesłuzeniu w stopniu:

podinspektora	— 2 lat,
inspektora	— 3 lat,
starszego inspektora	— 5 lat,
podkomisarza	— 4 lat,
komisarza	— 4 lat.

2. Okresy wymienione w ust. 1 mogą być skrócone o jeden rok w stosunku do funkcjonariuszów starszych, którzy ukończyli wyższe studia odpowiadające kwalifikacjom wymagany na zajmowanym przez funkcjonariusza stanowisku.

Art. 16. Nadanie funkcjonariuszowi wyższego stopnia służbowego może nastąpić przed upływem okresów wymienionych w art. 13 i 15 ust. 1 w drodze wyróżnienia. Okresy te mogą być skrócone nie więcej niż o jeden rok.

Art. 17. Minister Sprawiedliwości określi wymagania w zakresie wykształcenia, stanu zdrowia oraz warunków fizycznych, jakim powinien odpowiadać kandydat na określone stanowisko.

Rozdział 3.

Obowiązki funkcjonariusza.

Art. 18. Funkcjonariusz obowiązany jest:

- 1) służyć wiernie Polsce Ludowej, stać na straży ustroju ludowo-demokratycznego oraz ustalonego przez prawo ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- 2) ściśle przestrzegać dyscypliny służbowej i obowiązki swe wykonywać sumiennie i gorliwie,
- 3) podnosić stale poziom swej wiedzy ogólnej i zawodowej oraz swego uświadomienia politycznego,
- 4) dbać w zakresie swoich czynności o prawidłowe wykonanie kar pozbawienia wolności i postanowień o tymczasowym aresztowaniu zgodnie z zasadami praworządności i wymaganiami polityki penitencjarnej.

Art. 19. 1. Funkcjonariusz obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość bezpośrednio lub pośrednio w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, jeżeli sprawy te uznano za tajne albo gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne lub względy służbowe.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu ze służby.

3. Minister Sprawiedliwości lub upoważniony przez niego przełożony może zwolnić funkcjonariusza od obowiązku zachowania tajemnicy w określonym przypadku.

Art. 20. 1. Funkcjonariusz obowiązany jest do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia w czasie pełnienia służby.

2. Funkcjonariusz może nosić ubranie cywilne w czasie pełnienia służby w przypadkach określonych przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 21. Podjęcie przez funkcjonariusza pracy zarobkowej poza służbą wymaga zezwolenia przełożonego, określonego przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 22. 1. Funkcjonariusz obowiązany jest sprawować swe czynności także poza ustalonymi godzinami zajęć służbowych, jeżeli wymagają tego ważne względy służbowe.

2. Funkcjonariuszowi należy zapewnić dnie lub godziny wolne w zamian za służbę wykonywaną poza ustalonymi dniami lub godzinami zajęć służbowych.

Rozdział 4.

Prawa funkcjonariusza.

Art. 23. Uposażenie funkcjonariuszów Służby Więziennej normują odrębne przepisy.

Art. 24. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatnie umundurowanie.

2. Minister Sprawiedliwości określi normy umundurowania, jak również przypadki i zasady otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie; wysokość tego równoważnika określa Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Finansów.

3. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej zwraca w razie zwolnienia go ze służby odpowiedni równoważnik za umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął.

Art. 25. Minister Sprawiedliwości określi przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy wyżywienia, jak również przypadki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie. Wysokość tego równoważnika określa Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 26. 1. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do innej miejscowości lub delegowanemu do czasowego pełnienia obowiązków służbowych poza stałym miejscem służbowym przysługują należności, które określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

2. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt Ministerstwa Sprawiedliwości państwowymi środkami komunikacyjnymi raz w roku do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem na warunkach określonych przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 27. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do ulg przy przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi w zakresie i na warunkach ustalonych dla funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i członków ich rodzin.

Art. 28. 1. Funkcjonariusz mianowany na stałe otrzymuje mieszkanie służbowe w przypadkach określonych przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Minister Sprawiedliwości określi przypadki, w których funkcjonariuszowi mianowanemu na stałe przysługuje równoważnik pieniężny w zamian za mieszkanie oraz zasady przyznawania tego równoważnika. Wysokość równoważnika określa Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Finansów.

3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Komunalnej określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb przydzielania oraz opróżniania mieszkań służbowych przyznanych dla funkcjonariuszów,

Art. 29. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo bezpłatnego korzystania ze świadczeń służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a ze świadczeń innych zakładów służby zdrowia — na warunkach ustalonych przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 30. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza upoważnionych do świadczeń przewidzianych w art. 26, 27 i 29 uważa się jego żonę i dzieci odpowiadające warunkom określonym w przepisach wydanych na podstawie tych artykułów.

2. Minister Sprawiedliwości może uznać za członków rodziny funkcjonariusza, uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 27 i 29, inne osoby pozostające na utrzymaniu funkcjonariusza.

Art. 31. 1. Funkcjonariusz nabywa prawo do corocznego 30-dniowego urlopu wypoczynkowego po 11 miesiącach służby.

2. Minister Sprawiedliwości określi, którym funkcjonariuszom ze względu na rodzaj i warunki służby przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze do 45 dni rocznie.

Art. 32. 1. Z ważnych względów służbowych udzielenie urlopu wypoczynkowego może być w części lub w całości wstrzymane, udzielony zaś urlop może być odwołany.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem według norm ustalonych przepisami o należnościach służbowych w przypadku przeniesienia lub oddelegowania.

3. Wstrzymanie lub odwołanie urlopu wymaga zgody Ministra Sprawiedliwości lub upoważnionego przez niego organu.

4. Funkcjonariuszowi, któremu wstrzymano udzielenie urlopu wypoczynkowego albo którego odwołano z urlopu, udziela się urlopu w tym samym roku kalendarzowym lub najpóźniej w pierwszych trzech miesiącach następującego roku kalendarzowego.

Art. 33. 1. Funkcjonariusz niezależnie od urlopu wypoczynkowego może otrzymać urlop okolicznościowy dla celów szkolnych lub z innych ważnych przyczyn.

2. Zasady udzielania urlopów, o których mowa w ust. 1, ich wymiar oraz przełożonych upoważnionych do udzielania urlopów okolicznościowych określa Minister Sprawiedliwości.

Art. 34. Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują uprawnienia przewidziane w szczególnych przepisach o uprawnieniach dla kobiet pracujących.

Art. 35. 1. W zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów Służby Więziennej i ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

2. Służbę w Milicji Obywatelskiej pełnią na stanowisku, do którego jest przywiązany stopień służbowy, zalicza się do wysługi lat na równi ze Służbą Więzienną.

Art. 36. 1. Funkcjonariusz, który w związku ze służbą stał się niezdolny do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia, otrzymuje niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego i od przewidzianych w niniejszej ustawie innych świadczeń jednorazowe odszkodowanie w wysokości dwunastomiesięcznego pełnego ostatnio pobieranego uposażenia.

2. Jeżeli funkcjonariusz utracił życie w związku ze służbą, odszkodowanie wymienione w ust. 1 otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny na zasadach i w trybie określonych w drodze rozporządzenia przez Ministra Sprawiedliwości, niezależnie od innych przysługujących im świadczeń.

Rozdział 5.

Wyróżnienia.

Art. 37. Funkcjonariuszom, którzy odznaczyli się ofiarnością lub dobrymi wynikami w służbie, udziela się wyróżnień.

Art. 38. Wyróżnienia są następujące:

- 1) pochwała,
- 2) nagroda pieniężna lub nagroda w postaci podarunku,
- 3) przedterminowe nadanie wyższego stopnia służbowego (art. 16),
- 4) nadanie odznaki wzorowego funkcjonariusza Służby Więziennej,
- 5) przedstawienie do odznaczenia państwowego.

Art. 39. Wzór odznaki wzorowego funkcjonariusza Służby Więziennej ustali Minister Sprawiedliwości.

Rozdział 6.

Odpowiedzialność dyscyplinarna. Sądy honorowe i koleżeńskie.

Art. 40. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie obowiązków służbowych oraz za czyny naruszające godność funkcjonariusza Służby Więziennej.

Art. 41. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) surowa nagana,
- 4) areszt do 21 dni,
- 5) odroczenie nadania wyższego stopnia funkcjonariusza młodszego na okres jednego roku, a funkcjonariusza starszego — na okres dwóch lat,
- 6) przeniesienie na niższe stanowisko służbowe,
- 7) obniżenie stopnia służbowego,
- 8) wydalenie ze służby.

Art. 42. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 44, wiadomości o popełnionym przewinieniu.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 90 dni od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

3. Terminy wymienione w ust. 1 i 2 ulegają zawieszeniu, w razie gdy ukaranie dyscyplinarne zależne jest od wyników postępowania karnego.

Art. 43. Kara wydalenia ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw wynikających ze stosunku służbowego.

Art. 44. Zasady, tryb i przełożonych właściwych do wymierzania i wykonywania kar dyscyplinarnych oraz okresy, po których następuje zatarcie skazania lub darowanie tych kar, określa Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Art. 45. Za czyny, które godzą w honor i godność funkcjonariusza starszego Służby Więziennej, funkcjonariusze starsi Służby Więziennej ponoszą odpowiedzialność przed sądami honorowymi Służby Więziennej.

Art. 46. 1. Sądy honorowe są wybieralne.

2. Przy orzekaniu członkowie sądów honorowych są niezawisli.

Art. 47. 1. Sąd honorowy wymierza kary: upomnienia, nagany lub surowej nagany.

2. Sąd honorowy może również wystąpić z wnioskiem o wymierzenie kary dyscyplinarnej.

Art. 48. 1. Za czyny, które godzą w honor i godność funkcjonariusza Służby Więziennej, funkcjonariusze młodsi Służby Więziennej ponoszą odpowiedzialność przed sądami koleżeńskimi.

2. Do sądów koleżeńskich stosuje się odpowiednio przepisy art. 46 i 47.

Art. 49. Minister Sprawiedliwości określa w drodze rozporządzenia organizację sądów honorowych i sądów koleżeńskich oraz zasady i tryb postępowania przed tymi sądami.

Art. 50. 1. Za wykroczenie podlegające rozpoznaniu przez organy administracji państwowej funkcjonariusz ponosi wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną; nie dotyczy to wykroczeń skarbowych.

2. W razie popełnienia przez funkcjonariusza czynu, za który w myśl obowiązujących przepisów właściwe organy mogą nakładać kary porządkowe, i w razie potrzeby przymusowego sprowadzenia funkcjonariusza oraz w przypadku, gdy właściwe organy uprawnione są do stosowania aresztu jako środka przymuszenia, organy te zwracają się do organów Służby Więziennej, które stosują środki przewidziane w przepisach obowiązujących w Służbie Więziennej.

Rozdział 7.

Zmiany w stosunku służbowym i zwolnienie ze służby.

Art. 51. 1. Funkcjonariusz może być z urzędu przeniesiony do innej miejscowości albo oddelegowany do czasowego pełnienia służby poza stałym miejscem służby w przypadkach uzasadnionych ważnymi względami służby.

2. Funkcjonariusz może być przeniesiony również i na własną prośbę, gdy nie stoją temu na przeszkodzie względy służbowe.

3. Decyzja o przeniesieniu funkcjonariusza, który nie wyraził zgody na przeniesienie, podlega zatwierdzeniu przez wyższego przełożonego.

4. Decyzje o przeniesieniu funkcjonariusza wydają przełożeni określani przez Ministra Sprawiedliwości.

5. Czas trwania delegacji określają przepisy dotyczące pracowników państwowych.

Art. 52. 1. Funkcjonariuszowi może być powierzona czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości na czas nie przekraczający 12 miesięcy; w tym przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

2. Minister Sprawiedliwości może delegować funkcjonariuszów do pełnienia służby w podległych sobie jednostkach organizacyjnych poza Służbą Więzienną.

Art. 53. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej przeniesienia na niższe stanowisko.

2. Funkcjonariusz może być przeniesiony na niższe stanowisko w razie:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku przez komisję lekarską, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko;
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej;
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie odbywania służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych;
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego, jeżeli nie ma możliwości mianowania funkcjonariusza na równorzędne stanowisko.

3. D czuja o przeniesieniu na niższe stanowisko służbowe funkcjonariusza stałego z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 3 i 4 wymaga opinii komisji wyznaczonej przez Ministra Sprawiedliwości oraz zgody Ministra lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 54. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania, jak też w przypadkach, gdy w związku z wszczęciem postępowania karnego lub dyscyplinarnego konieczne jest dla dobra służby niezwłoczne odsunięcie go od pełnienia obowiązków służbowych.

2. Prawo do zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości lub upoważnionemu przez niego przełożonemu.

3. Okresu zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych nie zalicza się do wysługi lat, jeżeli został on skazany prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności albo ukarany w postępowaniu dyscyplinarnym karą wydalenia ze służby.

Art. 55. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do służby;
- 2) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
- 3) niewyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 53 ust. 2;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądowym na karę dodatkową utraty praw publicznych.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 2) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach służbowych;
- 3) przejścia do innej pracy lub powołania go do innej służby — za jego zgodą i na wniosek organów władzy lub administracji państwowej albo władz organizacji politycznych lub społecznych;
- 4) na własną prośbę funkcjonariusza, która powinna być rozpatrzona w terminie do trzech miesięcy;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności;
- 6) nabycia prawa do renty za wysługę lat w pełnym wymiarze.

3. Zwolnienie funkcjonariusza mianowanego na stałe ze służby z przyczyn, o których mowa w ust. 2 pkt 2, odbywa się w trybie określonym w art. 53 ust. 3.

Art. 56. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 6 nie może nastąpić w okresie choroby powodującej niezdolność do wykonywania obowiązków służbowych i innej pracy zarobkowej przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.

2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić w okresie ostatniego roku przed upływem terminu nabycia przez funkcjonariusza prawa do renty za wysługę lat.

3. Zwolnienie funkcjonariusza na własną prośbę przed upływem trzech lat od odbycia szkolenia przewidzianego dla funkcjonariuszów młodszych Służby Więziennej lub sześciu lat od odbycia szkolenia przewidzianego dla funkcjonariuszów starszych Służby Więziennej wymaga zgody Ministra Sprawiedliwości lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 57. 1. Funkcjonariuszka-kobiety, mianowanej na stałe, nie można w okresie ciąży i w czasie ustawowej przerwy

w pracy po porodzie zwolnić ze służby — z wyjątkiem przypadków określonych w art. 55 ust. 1 pkt 2 i 4 oraz ust. 2 pkt 3, 4 i 5.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się do funkcjonariusza-kobiety, mianowanej na okres służby przygotowawczej, jeżeli pełni ona służbę co najmniej trzy miesiące.

3. Jeżeli koniec służby przygotowawczej przypada na okres ciąży lub ustawowej przerwy w pracy po porodzie, okres służby przygotowawczej można przedłużyć, nie dłużej jednak niż o sześć miesięcy od dnia zakończenia przerwy w pracy po porodzie.

Art. 58. 1. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby, z wyjątkiem wydalonych dyscyplinarnie oraz zwolnionych z przyczyn określonych w art. 55 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 2 pkt 3, 4 i 5, otrzymują odprawę, jak również zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie i członków rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na własną prośbę przysługuje odprawa, jeżeli nabył on prawo do zaopatrzenia emerytalnego w pełnym wymiarze lub osiągnął wiek: mężczyzna 60 lat, kobieta 55 lat.

3. Minister Sprawiedliwości lub upoważniony przez niego przełożony może przyznać odprawę funkcjonariuszowi zwolnionemu na własną prośbę również i w innych przypadkach niż określone w ust. 2.

4. Minister Sprawiedliwości lub upoważniony przez niego przełożony może przyznać funkcjonariuszowi dyscyplinarnie wydalonemu bądź zwolnionemu z przyczyn określonych w art. 55 ust. 2 pkt 5 odprawę w wysokości nie przekraczającej 50% odprawy określonej w art. 65 pkt 7 i 8, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności, a zwłaszcza, jeżeli wymaga tego stan rodziny zwolnionego.

5. Szczegółowe zasady obchczania i wypłacania należności określonych w ust. 1—4 normują przepisy o uposażeniu Służby Więziennej.

Art. 59. 1. Funkcjonariuszowi mianowanemu na stałe, zwolnionemu ze służby, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 55 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4 i 5, oraz uprawnionym członkom jego rodziny przysługuje prawo bezpłatnego korzystania przez okres jednego roku od dnia zwolnienia ze służby ze świadczeń służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a po upływie tego okresu — z pomocy leczniczej zakładów społecznych służby zdrowia w zakresie i na warunkach przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w okresie służby przygotowawczej oraz funkcjonariuszowi mianowanemu na stałe zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4 i 5, jak również członkom jego rodziny przysługuje prawo do pomocy leczniczej z zakładów społecznych służby zdrowia na warunkach i w zakresie przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

3. Uprawnienia przewidziane w ust. 1 przysługują również członkom rodziny pozostałym po zmarłym funkcjonariuszu, który był mianowany na stałe.

Art. 60. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2, 3 i 6 zachowuje prawo do przydzielonego mieszkania służbowego lub do mieszkania zastępczego według norm powszechnie obowiązujących.

Rozdział 8.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Art. 61. Do funkcjonariuszów mają zastosowanie przepisy o zabezpieczeniu ciągłości pracy w przypadku przejścia do innego zakładu pracy.

Art. 62. 1. Funkcjonariusze Służby Więziennej pozostający w służbie w dniu wejścia w życie ustawy stają się z mocy prawa funkcjonariuszami Służby Więziennej w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Funkcjonariusze posiadający stopnie aspiranta uzyskują z mocy prawa z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stopień podinspektora Służby Więziennej.

Art. 63. 1. Funkcjonariusze określeni w art. 62 ust. 1 stają się funkcjonariuszami mianowanymi na stałe, jeżeli posiadają co najmniej 2 lata nieprzerwanej służby. Funkcjonariusze ci obowiązani są odbyć wykształcenie, o którym mowa w art. 12 i 14, w terminach i na zasadach określonych przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Jeżeli funkcjonariusze określeni w art. 62 ust. 1 mają mniej niż 2 lata służby, należy ich traktować jako funkcjonariuszów mianowanych na okres służby przygotowawczej. Do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio art. 4 ust. 3 i 4.

3. Minister Sprawiedliwości określi, jakie służby poza służbą więzienną podlegają zachczeniu do służby określonej w ust. 1 i 2.

Art. 64. 1. Funkcjonariusze, którzy w dniu wejścia w życie ustawy nie posiadają wymaganego wykształcenia ogólnego, obowiązani są w ciągu 5 lat po wejściu w życie ustawy uzupełnić swoje wykształcenie.

2. Minister Sprawiedliwości może w szczególnie uzasadnionych przypadkach zwolnić funkcjonariuszów, o których mowa w ust. 1, od obowiązku uzupełnienia wykształcenia ogólnego w części lub w całości.

3. Minister Sprawiedliwości wyda w porozumieniu z Ministrem Oświaty przepisy, mające na celu ułatwienie funkcjonariuszom uzyskania wykształcenia określonego w ust. 1.

4. Funkcjonariusze, którzy nie uzyskali wykształcenia w terminie określonym w ust. 1 lub nie uzyskują zwolnienia od tego obowiązku, podlegają zwolnieniu ze służby. Do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 56—60.

Art. 65. Do czasu wydania przepisów o uposażeniu funkcjonariuszów Służby Więziennej stosuje się przepisy dotychczas obowiązujące z następującymi zmianami i uzupełnieniami:

- 1) funkcjonariusz przeniesiony na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 53 ust. 2 pkt 3 zachowuje poprzednio pobierane uposażenie w ciągu trzech miesięcy od przeniesienia go na to stanowisko,
- 2) funkcjonariusz przeniesiony na niższe stanowisko z przyczyn określonych w art. 53 ust. 2 pkt 4 zachowuje poprzednie uposażenie przez jeden rok,
- 3) Minister Sprawiedliwości może w przypadkach określonych w pkt 1 i 2 przyznać funkcjonariuszowi poprzednie uposażenie przez dłuższy okres,
- 4) funkcjonariusz przeniesiony na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 53 ust. 2 pkt 1 otrzymuje uposażenie w wysokości poprzednio pobieranego przez cały okres służby,
- 5) w razie zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych wstrzymuje mu się począwszy od najbliższego terminu płatności wypłatę 50% uposażenia zasadniczego i całość dodatków do uposażenia z wyjątkiem dodatku rodzinnego,
- 6) funkcjonariusze Służby Więziennej otrzymują dodatek za wysługę lat w następującej wysokości:

powyżej 2 lat służby	— 5%,
" 5 " "	— 10%,
" 10 " "	— 15%,
" 15 " "	— 20%,
" 20 " "	— 25%;

dodatek za wysługę lat oblicza się od sumy uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami według zainbowanego sta-

- nowiska. Zasady i tryb zaliczenia wysługi lat określa Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia,
- 7) wysokość odprawy dla funkcjonariusza mianowanego na stałe równa się wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia, przy czym odprawa ulega zwiększeniu o 20% za każdy następny rok służby ponad 5 lat i nie może przekroczyć pięćmiesięcznego uposażenia,
 - 8) wysokość odprawy dla funkcjonariusza mianowanego na okres służby przygotowawczej równa się wysokości ostatnio pobieranego uposażenia:
 - a) jednomiesięcznego — przy wysłudze do 1 roku,
 - b) dwumiesięcznego — przy wysłudze do 2 lat,
 - c) trzymiesięcznego — przy wysłudze ponad 2 lata,
 - 9) funkcjonariuszowi mianowanemu na stałe, a zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 6, uposażenie wypłaca się przez okres jednego roku,
 - 10) przepis pkt 9 stosuje się również w razie zwolnienia funkcjonariusza mianowanego na stałe ze służby na skutek niewyrażenia przez niego zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe z powodów wymienionych w art. 53 ust. 2 pkt 1 i 4,
 - 11) funkcjonariuszowi stalemu zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 55 ust. 2 pkt 2 wypłaca się uposażenie przez okres 6 miesięcy, jeżeli funkcjonariusz posiada co najmniej 10 lat służby. W wyjątkowych przypadkach Minister Sprawiedliwości może okres ten przedłużyć do jednego roku,
 - 12) Minister Sprawiedliwości może przyznać uposażenie określone w pkt 9 funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na skutek niewyrażenia przez niego zgody na przeniesienie na niższe stanowisko z powodu wymienionego w art. 53 ust. 2 pkt 3,
 - 13) jeżeli funkcjonariusz otrzymuje rentę z tytułu zaopatrzenia emerytalnego, uposażenie określone w pkt 9—12 zmniejsza się o kwotę otrzymanej za ten sam okres renty wraz z dodatkami, powstałe wskutek tego nadpłaty uposażenia podlegają zarachowaniu na poczet należności

bieżących z tytułu tego uposażenia lub potrąceniu z przysługującej funkcjonariuszowi renty — na zasadach przewidzianych przy potrąceniu zaliczek wypłaconych na poczet należnych świadczeń rentowych,

- 14) funkcjonariuszowi nie przysługuje uposażenie określone w pkt 9, jeżeli przeszedł do innej służby, do której jest przywiązane prawo do takiego uposażenia.

Art. 66. 1. Sprawy zastrzeżone do właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), z wyjątkiem przewidzianych w art. 8 ust. 4, art. 17 ust. 2 i art. 19 ust. 4, należą w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów Służby Więziennej oraz ich rodzin do zakresu działania Ministra Sprawiedliwości.

2. W przypadkach gdy przepisy ustawy wymienionej w ust. 1 ustalają terminy biegnące od dnia wejścia w życie tej ustawy lub od dnia jej ogłoszenia — w stosunku do funkcjonariuszów Służby Więziennej i ich rodzin terminy te liczą się od dnia wejścia w życie albo od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 67. 1. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 20 lipca 1954 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 34, poz. 144) oraz
- 2) dekret z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273) w zakresie zaopatrzenia funkcjonariuszów Służby Więziennej oraz ich rodzin.

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc dotychczasowe przepisy.

Art. 68. Ustawa wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: **A. Zawadzki**
Sekretarz Rady Państwa: **J. Horodecki**